

[Statsministeren.]

Hvorfor slås I ikke? Hvorfor står I ikke fast på jeres principielle synspunkter?, den anden, vennelsel, venlig, med løftet pegefingre: glem ikke, at I er en mindretalsregering. Jeg behøver slet ikke at fordybe mig mere i det sæt af betragtninger, de ærede medlemmer iøvrigt anstiller. De to fuldkomne modstridende råd, der blev givet os, synes jeg kommenterer sig selv. Vi har ikke accepteret det synspunkt, at vi skulle opgive vort eget ansigt, ej heller har vi efter min bedste overbevisning som regering tilstræbt nogen udfordrende optræden. Vi har fra den første dag accepteret vor stilling som mindretalsregering, og det indeholder for os selvfølgelig forpligtelse til vel at vise, hvad der er vore principielle ønsker, men samtidig forpligtelse til at forhandle og søge opnået et for os og for det flertal, der deltager i det, acceptabelt, bæredygtigt kompromis. Det har vi gjort hidtil, og det vil vi fortsætte med.

Jeg behøver vist ikke at kommentere det — der snart er normalt i vore politiske diskussioner — om den liberale samling; det er lidt af en banalitet, synes jeg, det går igen i alle ledende artikler landet over, det er et fast centrum i alle taler; undertiden synes jeg, diskussionen er ved at blive sådan, at den er — ikke generende for os; men snarere ved at blive generende for dem, der fører den. Hvad er det for en tale om det liberale flertal? Hvem er det, der er liberal her i salen stærkere end andre? Hvem repræsenterer her i Danmark virkelig liberalisme? Er det det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, er det det ærede medlem hr. Hans Hansen (Rørby), er det den protektionistiske side her til højre for mig, eller er det de forskellige nuancer af liberalisme, der repræsenteres ned gennem venstre? Alt det med, at liberalismen står foran en renaissance, og at konservative, højreindstillede politikere har nogen som helst ret til at benytte udtrykket liberal, benægter jeg simpelthen. Det, der er sket den sidste menneskealder med liberalismen, er, at der er foregået en adskillelse mellem liberalismens forskellige dele, og det er sket stærkere og stærkere i dansk og i europæisk politik: her den økonomiske liberalisme, her den politiske liberalisme og her den kulturelle liberalisme. De herrer bliver nødt til at udvide samtlige

vesteuropæiske socialdemokratier, hvad den politiske og kulturelle liberalisme angår, som bærere af en liberal tradition, der er væsentlig afgørende for hele Europa i dette øjeblik. Hele problemet er, hvad man forstår ved liberalisme. Liberalisme i den gamle form, i den klassiske stil, økonomisk liberal politik, som det oprindeligt mentes, føres ikke i Europa — ja, jeg tror, den føres et sted i en diktaturstat, der hedder Portugal, af en mand, der hedder Salazar, og Salazars diktatur i Portugal — det læste jeg forleden i en afhandling af en fremtrædende svensk professor — er det eneste land, der fører en virkelig Manchester-liberal økonomisk politik. Ellers er der foregået en sammenblanding af disse ting, og det vesteuropæiske socialdemokrati, der ikke bygger på kommunisme, men på en demokratisk socialisme, repræsenterer f. eks. i dag i Tyskland, i Østrig, hvor liberalismen er katolsk, den kulturelle liberale tradition. Liberalismen i Frankrig, den radikal-socialistiske liberalisme, er skrumpet ind til næsten ingen rolle at spille. I liberalismens klassiske hjemland, England, er de liberale ikke længere regeringsparti; de er en lille bridgeklub. Gå samtlige europæiske lande igennem og læg mærke til den brydning, der har fundet sted.

Vil man fortsætte denne liberale tradition og slå fast her i landet, at der findes to slags mennesker, nemlig liberalisterne og så de fæle socialdemokrater, må vi så ikke for en gangs skyld få en definition på denne liberalisme! Som sagt repræsenteres den her i landet af et protektionistisk, konservativt folkeparti, af retsstatspartiet, af det radikale venstre eller af venstre.

Alt dette har jeg ikke sagt for at beklage mig. Socialdemokratiet kan i og for sig kun være lykkeligt ved de gentagne deklamationer om, at konservatismen her i landet nu har et liberalt venstre i fast håndtryk; det skaber i og for sig klare linier, hvis det skal være et dogme i dansk politik, at socialdemokratiet, uanset sin politiske styrke og størrelse, er et parti, som det i sig selv er et mål at holde borte fra den politiske medindflydelse, som dets styrke berettiger det til; så tager vi den udfordring. Men den liberale front vil revne, den går i stykker, bukserne holder ikke. Det praktiske lovgivningsarbejde i den samling, vi